

Monumentnummer*: 526552

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **23 augustus 2010**
Kadaster deel/nr **82789/163**

Woonplaats* **Hulten, Rijen**   *Gemeente** **Gilze en Rijen**   *Provincie** **Noord-Brabant**

Locatiennaam **BY Rijksweg 121, Rijen**   *Locatieomschrijving*

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Gilze en Rijen	H			2520
Gilze en Rijen	H			2521

*Omschrijving***

Inleiding

In 1940 door de Duitse bezetter gebouwde kompascompenseerschijf en nog datzelfde jaar in gebruik genomen. De schijf maakt deel uit van de vliegbasis Gilze-Rijen.

Omschrijving

De KOMPASCOMPENSEERSCHIJF op cirkelvormige grondslag bestaande uit een gemetselde bakstenen put van ca. 3 m diep en met een diameter van ca. 15 m waarvan de bovenzijde gelijk loopt aan het maaiveld. De put is aan de binnenzijde met cement afgesmeerd. In de put is een houten platform aangebracht dat 360 graden kon draaien en dat diende voor de herijking van de vliegtuigkompassen. Naast hout zijn voor het platform daarom niet-magnetische materialen toegepast voor onder meer de metalen raderen van het draaimechanisme. Het draaimechanisme kon zowel mechanisch als handmatig worden bediend. Onderin de put bevindt zich de machinekamer. Verder bevindt zich op de schijf een schuin-oplopende slede en enkele meetinstrumenten met rondom gradenverdeling.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De in 1940 als uitbreiding van het vliegterrein Gilze-Rijen opgerichte KOMPASCOMPENSEERSCHIJF is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als getuigenis van militair erfgoed met name uit de periode van de Tweede Wereldoorlog. Het heeft kunsthistorische waarde vanwege de bijzondere technische constructie die nodig was voor de herijking van de kompassen. Typologisch is het object bijzonder zeldzaam. De compenseerschijf is gaaf bewaard gebleven.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Transport

Functie